

Rolul instrumentelor financiare în finanțarea proiectelor Unităților Administrativ Teritoriale (UAT)

- document de poziție -

Având în vedere problemele de finanțare cu care se confruntă bugetul național, generate de rata datoriei publice în PIB precum și deficitul în creștere, este necesar să poată fi identificate alternative inovatoare pentru finanțarea investițiilor la nivel local și județean.

Experiența altor țări dovedește că cea mai bună soluție este reprezentată **de stabilirea unor instrumente financiare care să acopere o parte din necesarul de finanțare**; mai mult, **Comisia Europeană recomandă** tot mai insistent utilizarea acestui mecanism de finanțare pentru toate categoriile de investiții care se pretează la această soluție, stabilind chiar praguri minime de transfer către instrumentele financiare a sumelor alocate prin Cadrul Financiar Multi-anual.

Pentru a putea aplica instrumente financiare este necesar să se facă o separație clară **între proiectele generatoare de venituri ale UAT** și cele negeneratoare de venituri.

Tradițional, din practica altor state membre și a Instituțiilor Financiare Internaționale (IFI) – BEI, BERD, Banca Mondială, intervențiile cele mai potrivite sunt următoarele:

- **Proiectele de eficiență energetică – anveloparea clădirilor publice și rezidențiale**
- **Proiecte de mobilitate urbană – investiții în dezvoltarea transportului public urban**
- **Proiecte de regenerare urbană – investiții în restaurarea centrelor istorice ale orașelor etc.**
- **Proiecte de iluminat public**
- **Proiecte vizând dezvoltarea infrastructurii publice pentru asigurarea furnizării utilităților.**

Aceste tipuri de proiecte sunt, prin natura lor, generatoare de venituri, chiar dacă în unele cazuri acestea nu pot genera venituri suficiente pentru acoperirea costului investițional total.

Dar, printr-o analiză ex-ante a fiecărei categorii de proiecte investiționale, se poate determina cu precizie nivelul de acoperire din venituri, urmând ca partea neacoperită să fie finanțată prin grant.

Principalele avantaje pe care le conferă această abordare sunt următoarele:

- Scade semnificativ presiunea asupra surselor bugetului de stat
- Pot genera efecte de multiplicare de 4-5 ori față de suma alocată: astfel la un fond de 100 milioane euro, de obicei rata de contribuție proprie a intermediarilor financiari (ex. bănci) este de încă 300 – 400 de milioane, așa cum arată experiența altor țări și a IFI.
- Instrumentele au caracter "revolving", respectiv pe măsură ce creditele sunt rambursate de UAT din veniturile generate de proiecte, acestea pot fi re-alocate pentru proiecte similare ale altor UAT-uri.

- Instrumentele financiare structurate pe tip de intervenții (conform exemplelor de mai sus) pot să fie exceptate la luarea în calcul a gradului de îndatorare a UAT-ului care primește sprijin prin intermediul instrumentului financiar din următoarele considerente:
 - Dacă finanțarea se face prin IFI (BERD sau BEI) atunci rating-ul acestora se clasează în clasa AAA, adică nu generează nici un risc de finanțare.
 - Pentru anumite categorii de proiecte (de ex. proiecte "verzi") Comisia Europeană a admis deja ca acestea să nu intre în calculul nivelului de îndatorare ale UAT.
 - Având în vedere că proiectele sunt de fapt investiții (adică recuperează resursele financiare puse la dispoziție) ele ar trebui încadrate ca proiecte "off the balance", adică ar trebui să nu intre în calcul la stabilirea nivelului de îndatorare decât cel mult cu valoarea riscului de eșec al investiției. (rata generală de credite neperformante calculată de BNR pentru anul trecut a fost de doar 4,5%).
- Există o experiență relevantă a BEI și BERD în utilizarea de instrumente financiare pentru proiecte municipale, inclusiv a combinării de credite cu fonduri nerambursabile.
- Asigură o disciplină financiară mult mai bună, prin abordarea "finanțării pe proiect" față de abordarea tradițională a "finanțării UAT", prin deschiderea de linii de finanțare fără destinație foarte clară și limitate la capacitatea de rambursare din bugetele locale. De asemenea, prin monitorizarea de către bănci a încadrării în proiecțiile costurilor planurilor de investiții, se poate impune o strictă respectare a nivelului costurilor planificate.

Având în vedere alocările substanțiale pentru proiectele municipale, considerăm că ar fi recomandabil ca proiectele generatoare de venituri propuse de UAT-uri să fie finanțate cu prioritate prin instrumente financiare sau combinații de instrumente financiare și grant-uri.